

VECHTA ISKOLÁIRÓL

1995. október 22. és november 5. között tanulmányút keretében ismerkedhettem testvérvárosunkban a német oktatási rendszer különféle intézményeivel. Programom megszervezéséhez sok segítséget nyújtott a vechtai főiskola külföldi diákokkal foglalkozó tanára, Helmut Gross. Az első héten óvodákat és iskolákat látogattam meg, a második héten pedig a főiskolán vettem részt előadásokon és szemináriumokon. Érdekes volt látni, mennyire gyermekközpontú és nyitott a német oktatás, és milyen jó az iskolák felszereltsége.

A főiskolán Holgar Morawietz tartott előadást a német iskolarendszerről. Ez alapján próbálom meg röviden vázolni a sokféle iskolák és oktatási szintek összefüggéseit, saját tapasztalataimmal kiegészítve. A német oktatási rendszer négy nagyobb szintre tagozódik:

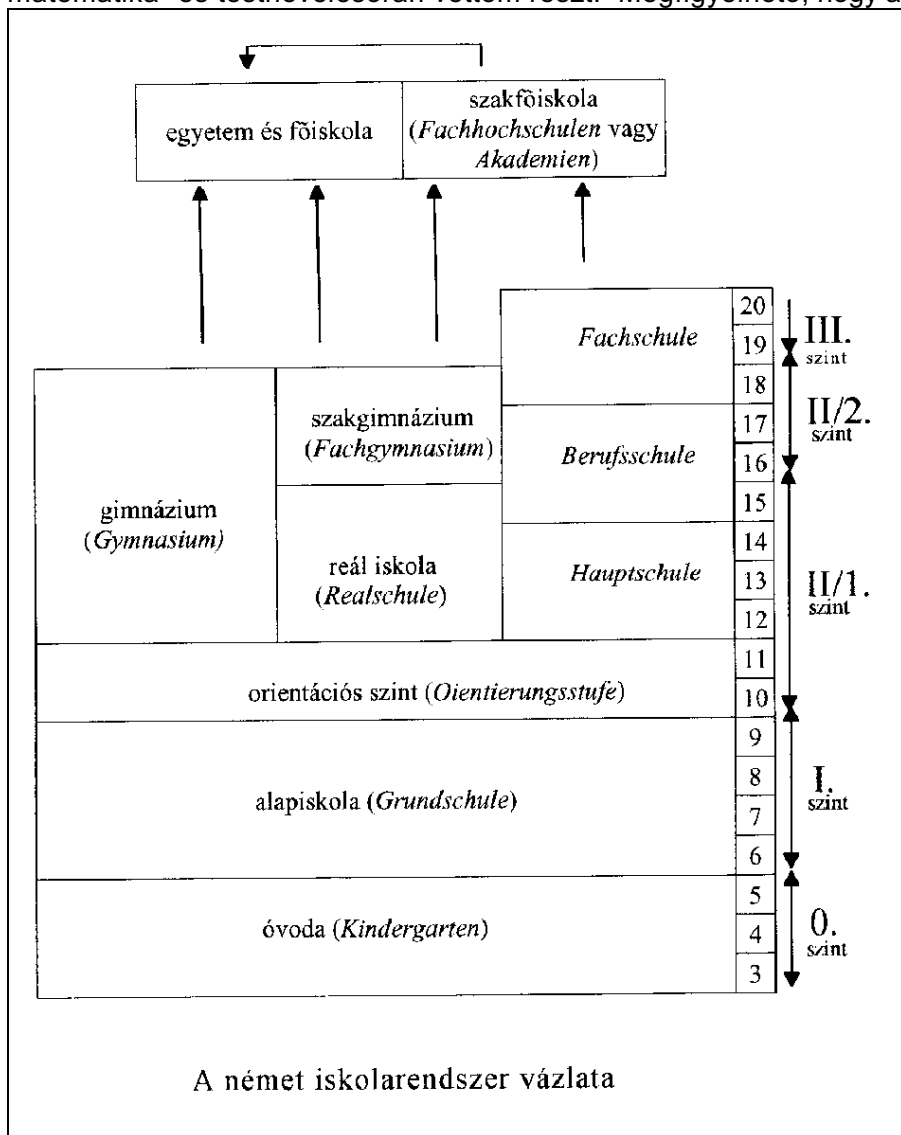
- elemi szint (*Elementarbereich*) 3-5 éves gyerekeknek,
- első szint (*Primärbereich*) 6-9 éves kor között,
- második szint, első lépcső (*Sekundarsufe I.*), 10-15 éves korban,
második lépcső (*Sekundarsufe II.*), 16-18 éves korban.
- harmadik szint (*Tertiärbereich*), 19 év fölött.

Az elemi szintet nem minden vechtai kisgyermek veszi igénybe, mivel az édesanyák nagy része nem dolgozik, hanem otthon neveli gyermekét. A *Kindergarten Oythe* egy nagyon színvonalas, kiválóan felszerelt, az egyház által működtetett óvoda. Ez az intézmény, hasonlóan a legtöbb német óvodához, csak délig működik, ebéd előtt vagy után a gyerekek hazamennek. A gyerekek számára nincsenek kötött programok vagy foglalkozások, például akkor eszik meg az uzsonnájukat, amikor megéheznek.

Meglepő módon mind az óvodában, mind az iskolában igen magas volt a külföldi gyerekek száma. A legtöbb török, lengyel vagy orosz bevándorló volt. Sokan közülük egyáltalán nem beszéltek németül, ami természetesen nagyon megnehezítette a pedagógusok dolgát, de a gyerekek szemmel láthatóan jól megértették egymást.

Az első szint, az alapiskola (*Grundschule*) hozzávetőleg a magyar általános iskola alsó tagozatának felel meg. Ide a gyerekek 6 és 9

éves koruk között járnak. A *Liobaschule* elnevezésű alapiskolában matematika- és testnevelésórán vettem részt. Megfigyelhető, hogy a

A fenti ábra segít a különböző életkorok és az iskolák viszonyának könnyebb megértésében.

német gyerekek sokkal lazábban, kötetlenebbül viselkednek a tanórákon. Néha a fegyellemmel is voltak problémák, a gyerekek hangosan

beszélgettek, ettek a tanórán, de a tanítójuk nagy türelemmel és nyugalommal bánt velük. Minden hét utolsó napján összegyűlik az iskola minden diákja, és kedves műsorral zárják a hetet. Erre a műsorra mindig más osztályok készülnek fel, bemutatják milyen dalokat tanultak, milyen festményeket és rajzokat készítettek a héten, amit a többi diák tapsviharral jutalmaz. Gondolom, hogy önbizalmuk fejlődésében sokat jelent ez a bemutató.

Az alapiskola (*Grundschule*) után a 10-11 éves gyerekek az un. orientációs szinten (*Orientierungsstufe*) tanulnak tovább. Ezalatt a két év alatt a gyerekek legfontosabb feladata az, hogy eldöntsék, hogy a második szintet melyik iskolatípusban akarják tovább folytatni. Erre a szintre azért van szükség, mert, mint látni fogjuk, a második szinten igen sok lehetőség közül választhatnak a diákok. Ez a képzés általában az alapiskolához kapcsolódik, de pl. már a gimnáziumok is kínálhatnak ilyen szintű oktatást.

A 12 éves gyerekek három lehetőség közül választhatnak. Azok, akik a gimnáziumot (*Gymnasium*) választják, az érettségi vizsga után legtöbbször egyetemen vagy főiskolán tanulnak tovább. A gimnázium hat éves, és ezt az iskolatípust az orientációs szint után a diákok kb. 24%-a választja.

A reál iskolában (*Realschule*) tovább tanulók gyakorlati képzésben is részt vesznek, majd 16-18 éves korukban, ha akarnak, a szakgimnáziumban (*Fachgymnasium*) készülhetnek fel felsőfokú tanulmányokra. A reál iskolát a diákok 15%-a választja.

A harmadik választási lehetőség az un. *Hauptschule*, melynek pontos magyar neve nincs, de leginkább a mi szakmunkásképző intézetünkhöz hasonlít. A diákok 14 éves korukig általános képzésben vesznek részt, ezt a szintet sok alapiskolában is folytathatják a gyerekek. Ezután 15 és 17 éves koruk között az un. *Berufschule*ban tanulják az általuk kiválasztott szakmát. Magasabb képzettséget a három éves *Fachschule*ban érhetnek el, az itt kapott bizonyítvánnyal tanulhatnak tovább a szakfőiskolán (*Fachhochschule* vagy *Akademien*). A szakfőiskolán sok reál iskolából érkező diák is tanul. A szakfőiskola elvégzése után még egyetemen is folytathatják a diákok a tanulást.

A német felsőoktatásról személyes tapasztalatokat a vechtai főiskolán nyertem. Különböző előadásokon és szemináriumokon vettem részt. Az ottani főiskola körülbelül egy magyar tanárképző főiskolának felel meg. Minden diáknak egy főszakja és két mellékszaka van. Az iskola elvégzése után általános iskolában fognak dolgozni. Az ottani téli szemeszter október 23-án kezdődött és február elejéig tartott. Kimondott vizsgaidőszak nincsen náluk, az osztályozás is különböző. A szeminári-

umokon a részvételért un. *T-Scheint*, a sikeres elvégzésért, aminek általában egy referátum vagy egy szemináriumi dolgozat a feltétele, egy un. *E-Scheint* kaphatnak. A diploma megszerzéséhez meghatározott számú *E-Scheint* és *T-Scheint* kell összegyűjteniük. Véleményem szerint egy ottani főiskola elvégzése könnyebb és kevesebb energiába, tanulásba és feszültségbe kerül. A diákok is lazábbak, kevésbé veszik komolyan a tanulást. Ezzel ellentétben pozitívnak találtam, hogy a tantárgyakat, vizsgákat és a tanárokat saját maguk választhatták ki. Az oktatás nem olyan kötött rendszerben folyik, mint nálunk. A főiskola elvégzése után nem állhatnak azonnal munkába, fél-egy év gyakorlaton kell részt venniük.

Az előadásokat is megpróbálják a hallgatók számára minél szórakoztatóbbá, figyelemfelkeltőbbé tenni. Részt vettem Herr Kürschner "Bevezetés a nyelvtudományba" című szemináriumán. Ezen a német helyesírás buktatóira hívta fel a diákok figyelmét és példákön illusztrálta azokat. Beszél a DUDEN nyelvtankönyv sorozat legújabb kötetéről és az új Helyesírási szabályzat érdekességeiről. Megfigyelhető volt, hogy a helyesírás nem éppen az erősségük a német hallgatóknak. Az egész szemináriumra a jókedvű hangulat és a közvetlen kérdés-válaszolás volt a jellemző.

A többi előadásnál a hangsúly szintén nem az elméleten, hanem a praktikumon, a felhasználhatóságon volt. A Herr Hampf által tartott irodalom-előadáson ("A cselekmény- és műorientált irodalomoktatás") olyan gyakorlatokat ismerhettünk meg, amelyek érdekesebbé és élvezetesebbé tehetik az irodalom oktatást. Frau Heising "Játék a német oktatásban" című szemináriumán különböző, a nyelvfejlődést elősegítő játékokkal készültek a hallgatók, amelyeket közösen ki is próbáltunk.

Szerencsére alkalmam volt részt venni a tanévnyitó ünnepségen, amely újabb érdekességekkel szolgált. Ezen leginkább az első évesek és a tanárok jelentek meg. Az igazgató beszéde után egy meghívott professzor, Hubert Ivo tartott előadást "Élettapasztalat, iskolai tudás és tudomány" címen. Ezután az elmúlt tanév kiváló diákjait jutalmazták meg, majd az iskola kórusa énekelt amerikai gospeleket, ami a közönségnek nagyon tetszett. Az ünnepség befejeztével pezsgőt és üdítőt szolgáltak fel a hallgatóknak is, majd a tanárok és a diákok együtt koccintottak az új tanévre. Vechtában a tanárok és a hallgatók között nagyon szoros és kötetlen viszony volt, ami fokozta az iskola jó hangulatát.

Ez az utazás nagyon hasznos és tanulságos volt számomra. Megismerhettem egy más nép kultúráját, szokásait, elmélyülhettem oktatási rendszerének különbözőségeiben, lehetőségem nyílt arra, hogy néhány

napig német diáknak érzem magam. Ezúton is köszönöm a Testvérvárosi Kapcsolatok Közalapítványnak az anyagi támogatást, és azt, hogy így részt vehettem ezen az igazán érdekes tanulmányúton.